

Indija dobila novo glavno mesto. — Danes dne 11. februarja je bilo proglašeno za novo glavno mesto Indije Novi Delhi, kjer so zidali že 19 let palače za podkralja ter za indijsko vlado in parlament.

Katoliška šola v francoskem in angleškem parlamentu.

V francoskem parlamentu se je odgrala koncem preteklega meseca prva ostra borba framacsonstva in od njega odvisnih radikalnih in socialističnih poslancev proti konzervativni desnici. Novi ministrski predsednik Laval je v vladini deklaraciji (izjavi) poudaril, da javna šola ne sme biti predmet strankarske borbe, marveč jamstvo za svobodno vesti vsakega. S tem je nova francoska vlada izjavila svojo voljo, da ne bo ovirati delovanja zasebnih ljudskih šol, ki so vsem framacsonom, liberalcem in socialistom trn v peti. Te zasebne šole so namreč po veliki večini katoliške in njih obiskuje skoro polovica (47%) šoloobveznih otrok. Število otrok v katoliških zasebnih šolah dnevno raste, ker so učitelji državnih šol večinoma organizirani v socialističnih in komunističnih zvezah, starši pa nečejo takšnim učiteljem izročiti svojih otrok. Antiklerikalna, to je proti katoliški Cerkvi in njenim pravicam v javnosti se boreča levica, sestavljena iz radikalov, socialistov in komunistov, je smatrala ravno šolsko vprašanje za ugodno sredstvo, s katerim bi mogla zrušiti novo vlado. Laična šola, to je, posvetna državna šola brez Boga ter veronauka, je v nevarnosti: tako je poudarjala svobodomiselnost levica po svojem glavnem govorniku poslancu Herriotu. »Klerikalizem je sovražnik«, — »posvetnjaško svobodomiselnost je republika«, — »država mora imeti šolski monopol«: te in slične fraze (besede), ki jih je Herriot že nešteto krat govoril, je zopet premleval v parlamentu. Pa niso imele zaželenega uspeha. Francoski parlament je izrekel Lavalovi vladi in njeni šolski politiki zaupnico z 51, odnosno 54 glasovi večine. Časi, ko so antiklerikalna gesla, izdana od protikrščanskega framacsonstva, obvladovala francosko javnost in zlasti še francosko poslaniško zbornico, so minili. Svobodomiselnost drevesa tudi na Francoskem ne rastejo do nebes.

Tudi v londonskem parlamentu so katoličani uspešno odbili napad na zasebne katoliške šole. Prosvetni minister sedanje delavske vlade je namreč predložil parlamentu zakonski predlog o tem, naj se podaljša šolski pouk čez dosedanje starostno mejo. S tem bi seveda stroški zasebnih katoliških šol narastli za kakšnih 260 milijonov funtov, ker bi katoličani še morali za nove razrede plačevati izdatke. Katoličani pa že tako nosijo za katoliške šole

velike gmotne žrtve, ki jih ni mogoče povečati. Da je bil namenjen občuten udarec katoliškim šolam, je zakonski predlog dokazal s tem, da ni bila predvidena v njem nobena državna podpora za zasebne šole radi podaljšane šoloobvezne dobe. Katoliški člani delavske stranke so se zama trudili, da bi večino stranke pridobili za to, naj opusti to šolsko preosnovo, ki bi hudo zadelo katoliške zasebne šole. Ker vsa ta prizadevanja v okrilju stranke niso imela uspeha, je katoliški član delavske stranke g. Scurr stavil v parlamentu predlog, naj se pred sprejemom vladnega zakonskega osnutka sklene dati nedržavnim (zasebnim) šolam državno podporo za kritje stroškov, ki z novim zakonom nastanejo, in dalje da ta zakon ne stopi v veljavo pred 1. septembrom prihodnjega leta. Pri glasovanju je bil ta predlog sprejet z 282 glasovi, proti je glasovalo 249 poslancev. Tako je delavska vlada pretrpela poraz, katoličani pa so izvajali veliko zmago. To zmago so katoličani pripravili z najdalekosežnejšo agitacijo, ki so jo skozi 2 meseca vodili po vsej Angliji. Po vsej državi so se vršili veliki shodi in manifestacije za enakopravnost in svobodo v šolskem vprašanju. Zadnji dan pred glasovanjem so poslanci dobili preko 100.000 pisem, v katerih so volilci zahtevali od svojih poslancev pravico in enakopravnost za katoličane. Tako znajo katoličani na Angleškem braniti pravice katoliške Cerkve na vzgojo mladine.

Meddržavna in zelo važna katoliška organizacija. V Parizu je bilo zaključeno 4. februarja zborovanje evropskih katoliških parlamentarcev, ki so se udeležili zborovanj kot zastopniki 9 evropskih držav in sicer: Francije, Holandije, Belgije, Nemčije, Poljske, Litve, Italije, Angleške in Luksemburga. Ustanovljena je sedaj katoliška meddržavna organizacija parlamentarcev za podpiranje mirovnega stremjenja, katerega spravlja v opasno nevarnost pretirani nacionalizem in pospešuje obstoječo gospodarsko krizo. Katoličani so dolžni, dati pobudo za učinkovito mednarodno mirovno delo. Omenjeni katoliški organizaciji pripisujejo velik pomen glede ureditve miru v Evropi.

Dva župnika v 100 letih. Župnija Cier de Riviere v toulouški škofiji na Francoskem je brez dvoma znamenita vsaj po tem, da je imela v zadnjih 100 letih samo dva župnika, pa vendar ni bila nikoli brez duhovnika. Nedavno je šel v pokoj župnik, ki je služil v Cieru polnih 45 let. Imenovan je bil l. 1885, njegov prednik pa je služil v isti župniji celo 52 let in nastopil svoje službeno mesto leta 1833. Malo manj kakor sto let sta župnikovala v Cieru le dva župnika, kar priča, da je dotični kraj zdrav. V tem času sta župnika iz svoje fare poslala v samostan sedem žensk in enega moškega ter vzgojila šest mladeničev za duhovniški stan.

Ali že imam kmečki koledar?

Novi stolni dekan.

Za novega stolnega dekana v Mariboru je bil od papeža imenovan mil. g. kanonik dr. Maks Vraber. Tega imenovanja so veseli vsi sobratje in verniki, ki poznajo blagega gospoda kot izbornega govornika in odličnega delavca na polju šolstva in cerkvenega prava.

G. dr. Vraber se je rodil 9. oktobra 1877 v danes obmejni Kapli. Gimnazijo in bogoslovje je končal v Mariboru, kjer je prejel mašniško posvečenje 25. julija 1901. Za kaplana v bil v Makolah, odkoder ga je poslal rajni škof dr. Napotnik v Rim, kjer je nadaljeval in s proglašanjem za doktorja dokončal nauke cerkvenega prava julija l. 1906. Kot mlad doktor je kaplanoval na Vidmu ob Savi ter v Zalcu. Leta 1909 je postal ravnatelj zavoda šolskih sester v Trstu, kjer je deloval do leta 1912. Po vrnitvi iz Trsta je še bil kaplan v Novi cerkvi, za tem vikar v Celju, odkoder je bil poklican za špirituala na mariborsko bogoslovje in si je v tej težavni službi zasigural udanost ter ljubezen mlajše duhovščine. Dne 1. dec. 1918 je postal stolni kanonik in opravlja tudi službo veroučnega nadzornika za srednje šole v lavantinski škofiji.

K zaslužnemu imenovanju iskreno častita blagemu, delavnemu ter prikljubenemu gospodu doktorju »Slovenski Gospodar«!

*

Kralj in kraljica zopet v Beogradu. Kralj in kraljica sta se vrnila 4. februarja po večdnevem in navdušeno pozdravljenem bivanju v Zagrebu ter v okolici zopet v Beograd. Odhajajoč iz Zagreba sta Nj. Vel. kralj in kraljica naklonila sirotam onih dobrodelnih zavodov, ki sta jih posetila za svojega bivanja v Zagrebu 150.000 Din.

Slovesna inštalacija. V soboto dne 7. februarja je bil v mariborski stolnici slovesno inštaliran kot novi stolni dekan gospod dr. Maks Vraber.

60letnico je slavil te dni pisatelj in župnik F. S. Finžgar. Tudi »Slovenski Gospodar« mu kliče: Slava in v zdravju še na mnoga leta!

Grob slovenskega duhovnika na Dunaju. Dne 28. januarja je v minoritskem samostanu na Dunaju v 76. letu v Gospodu zaspal č. g. p. Janez Šterbak, naš rojak od Sv. Lovrenca na Dr. polju. Predlani je obhajal svoj redovni zlati jubilej. Dobro so ga poznali premnogi Slovenci pred in med vojsko; kot navdušen Slovenec je rad vsakemu rojaku pomagal z nasvetom in dejanjem, pa je bil tudi cenjen in ljubljen pri neštetihi učencih in znancih izmed Nemcev. Celu polstoletje je skoro preživel na Dunaju kot katehet, večkrat gvardijan, župnik itd., zato ni čuda, da je ob zlatem jubileju dobil toliko čestitk iz širne Evrope in še iz Amerike. Zelo je tudi ljubil svojo domačijo. Bla-

gemu duhovniku bodi tuja zemlja lahka, njegovi lepi duši pa pokoj v Bogu!

Sežgati bi se radi dali. Kajpada še le po smrti. Izvršitvi tega namena naj bi služilo društvo »Ogenj«, ki je bilo v četrtek, 5. februarja, ustanovljeno v Mariboru. Ustanovno zborovanje je bilo v hotelu »Pri Zamorcu«. Otvoril ga je g. urednik »Delavske politike« in »Volksstimme« Viktor Eržen. Predsednik zborovanja je bil advokat dr. Reisman. O namenu društva je poročal g. profesor dr. Zavrnik iz Zagreba. Namenen društva je agitacija za razširjenje misli o sežiganju mrličev. Želja, ki lebdijo pred očmi agitatorjem za to misel, je zgraditev krematorija = zgradbe za sežiganje mrličev. V tej zgradbi bi se po smrti dali spremeniti v pepel. Ko so se navzoči izjavili za ustanovitev podružnice tega društva, je bil izvoljen odbor te podružnice. Odbor je takole sestavljen: predsednik Andrej Žmavc, ravnatelj vinarske šole v pok.; v odboru so: Adolf Jelen, upravnik »Delavske politike« in »Volksstimme«; urednik Eržen; Dvoršak Kristina, uradnica pri »Zlatorogu«; trgovec s premogom Tinauer; advokat dr. Reisman; Hubert Pelikan, knjigovodja v Ljudski tiskarni; gimnazijski profesor Teply in dr. Černič, primarij v bolnici in posestnik sanatorija. Pripominjamo, da katoliška Cerkev sežiganje mrličev strogo obsoja ter prepoveduje za tiste, ki se po svoji volji po smrti dajo sežgati, cerkveni pogreb. Pripomniti je tudi treba, da je sežiganje zelo draga stvar. Ali se ne bi ta denar boljše porabil za rešitev bede delavcev, osobito brezposelnih?!

Ljudsko štetje v naši državi. Kralj je podpisal zakon o ljudskem štetju, ki bo v prvih dneh meseca aprila po stanju v noči od dne 31. marca na 1. aprila.

Ogenj v Mariboru. V noči 6. februarja je izbruhnil ogenj na podstrešju gospodarskega poslopja mesarja in gostilničarja Ivana Wombeka v Krčevini pri Mariboru. Mariborski gasilci so ogenj pogasili.

Težka svinja. Posestnik Jakob Rižner v Bresternici pri Mariboru je zredil 3 leta staro svinjo, ki tehtala 450 kilogramov.

Prijet tihotapec s saharinom. V Murški Soboti v Jarčevi slaščičarni je bil od orožnikov aretiran tujec, ki je hotel utihotapiti 15 kg saharina.

Za mesto Celje je od vlade dovoljena nemška osnovna šola. Z vodstvom šole je poverjen gospod učitelj Stanko Gradišnik.

Neprevidno ravnanje z orožjem. — Radi neprevidnega ravnanja z orožjem je zadel Franc Vrtnjak iz Ivanjšovskega vrha svojega prijatelja v trebuh. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico v avstrijsko Radgono.

Ogenj. Na Svečnico kmalu po polnoči je nastal ogenj v hiši trgovca in krčmarja Zadela v Levcu pri Celju. Gasilci so požar omejili, da je pogorela le streha na hiši in nekaj pohištva.

Z nožem v vrat. Na Svečnico sta se sprla v Arji vasi pri Petrovčah hlapec Janez Rejec in dninar Kostevc. Kostevc je zabodel Rejca z nožem v vrat

in so prepeljali težko poškodovanega v celjsko bolnico.

Otvoritev nove ceste. Slovesno je bila otvorjena novozgrajena banovinska cesta Velenje—Sv. Andraž—Polzela. Novo cesto je blagoslovil šentiljski g. župnik Schreiner z nagovorom in ob navzočnosti zastopnikov gospodarskih korporacij in šolske mladine.

Vlom v dva šolska zavoda. V noči 5. februarja je bilo vlomljeno v ravnateljevo pisarno gimnazije v Celju. Vlom v ta zavod vlomilcu ni prinesel dostopa v blagajno. V isti noči je bilo vlomljeno v pisarno upravitelja v okoliški osnovni šoli na Dolgem polju pri Celju. Tudi tukaj ni prišel zločinec na svoj račun. Že pred leti so se vršili vlomi v šolske zavode po mestih.

Smrt radi zastrupljenja. Trboveljski rudar Ivan Suhodolčan se je udaril z železom po prstu leve roke. Za malenkostno rano se ni zmenil, a je bila zastrupljena in je plačal ubogi rudar za nemarjenje s smrtjo v bolnici v Trbovljah. Umrl zapušča ženo in otroke.

Vola padla iz vlaka. Toyorni vlak je peljal živino za Italijo preko postaje Zagorje ob Savi. Eden vol je padel iz vlaka kmalu za zagorsko postajo in se ubil. Drugi vol je padel pri Kresnicah in ostal živ.

Z bikom ni šale. Pri napajanju je ne nadoma razdraženi bik na Svečnico tako obdelal z rogi 78letnega užitkarja Martina Božiča iz Oréhovice pri Št. Jerneju na Dolenjskem, da je revež vsled poškodb umrl.

Velik vlom. Dne 3. februarja so odnesli neznani vlomilci iz trgovine Martina Pečariča v Metliki na Dolenjskem raznega blaga za 70.000 Din.

Nad 50 tisoč Din škode je povzročil požar posestniku Antonu Gorencu pri Novem mestu. V torek dne 3. februarja zvečer mu je do tal pogorel 16 metrov dolgi skedenj in z njim vred veliko kreme, poljsko orodje, trije vozi in sod vina.

Rešilec italijanskega generala Nobila smrtno ponesrečil. Kakor znano, je ponesrečila italijanska ekspedicija z zrakoplovom »Italia« na povratku s severnega tečaja. Vodja ekspedicije je bil italijanski general Nobila, ki je bival nekaj tednov s par tovariši na plavajoči ledeni plošči. Prvi, ki je izsledil ponesrečene brodolomce, je bil švedski letalec Einar Lundborg, ki je rešil z ledu kot prvega Nobila. Te dni je padel Lundborg z letalom iz višine 45 m na letališču Malmstätt in se tako poškodoval, da je kmalu po nesreči izdihnil.

Grozen potres je obiskal zadnje dni otok Nova Zelandija. Nesreča je popolnoma porušila dve mesti in zahtevala nad 1000 človeških žrtev.

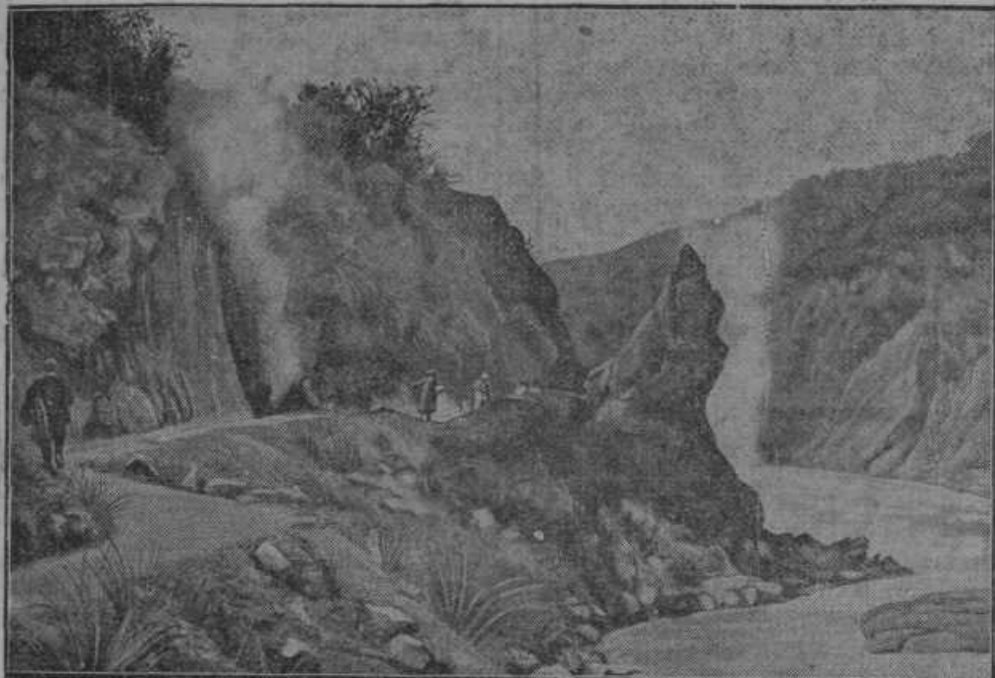
Koliko pošte dobiva Hindenburg? — Ako bi hotel nemški predsednik Hindenburg prebrati vso pošto, ki je naslovljena nanj, bi imel polne roke dela. Na leto prejme namreč nič manj kakor okrog 100.000 pisem. Vsa pošta pa gre skozi roke tajnikov, ki le najvažnejše stvari predložijo predsedniku. Pisma so vseh različnih vrst, od prošenj za podporo do projektov, »kako bi se dala rešiti država«.

Kje je potovanje po železnici najbolj po ceni? Prometna statistika je ugotovila, kako daleč se je mogoče v vsaki državi peljati po železnici za 1 dolar. Ta seznam zgleda tako-le: za 1 dolar se peljemo po Jugoslaviji v osebnem vlaku 168 km, 146 po Madžarskem, 143 po Belgiji, 138 po Franciji, 136 po Poljskem, 130 po Čehoslovaški, 112 po Avstriji, 105 po Nemčiji ter Rumuniji, 96 po Italiji, 92 po Holandiji, 70 po Švici, 60 po Švedskem. V brzovlaku se pelješ za 1 dolar v Belgiji 143 km, v Franciji 138, na Poljskem 108, v Holandiji 82, na Čehoslovaškem in v Italiji 85, po Jugoslaviji ter Ogrski 82, po Nemčiji 75, po Avstriji ter Rumuniji 70, v Švici 62 in po Švedskem 40 km.

Meteor užgal skladišče. V bližini norveškega mesta Tromsø se je užgalo pred kratkem skladišče, ki je bilo last paroplovne družbe. Požar bi ne bil vreden svetovne pozornosti, ako bi ga ne bil povzročil padec meteorja. Meteor od nekaj 100 kg teže je priletel z neba skozi streho stavbe v notrajnost in užgal tamkaj nakopičene predmete. Da priletijo meteorji na zemljo, ni nič redkega. Da bi pa bil z neba padli kamen povzročil požar, pa je osamljeno dejstvo v zgodovini meteorjev.

Najboljše plačani ljudje v Španiji. Neki madridski list je prinesel zelo zanimiv članek o ljudeh, ki so v Španiji najboljše plačani. Na čelu stoji poznati toreador Kogančo, koji prejema za vsako bikoborbo svoto 27.000 frankov. Poedina borba traja recimo vsega dve uri, a Kogančo je v teku poslednje sezone izvršil 17 takšnih borb. In tako njegov letni zaslužek doseže 1.900.000 frankov za 140 ur dela. — Za toreadorom pride na vrsto velika gledališka igralka Hirgu z 185.000 frankov na leto. Ministrski predsednik general Berenguer dobiva na leto plače 123.000 frankov. — Predsednik vrhovnega sodišča prejema na leto 85.000 frankov, zdravnik Ramon in Kahal dosežajo svoto 58 tisoč frankov, a nogometnik Ivezanda zasluži na leto okoli 55.000 frankov.

Strahovito linčanje zamorca. Strahovite smrti je končal v Maryville v Severni Ameriki črnc Raymond Gun, ki je bil obdolžen in je priznal, da je umoril 19letno učiteljico Velmo Colter. Pobesnela množica je ugrabila morilca iz avtomobila, v katerem se je peljal v spremstvu orožnika, in ga odvlekla proti šolskemu poslopju. Tam kaj ga je prisilila, da je po lestvi zlezal na vrh strehe, kjer so odstranili nekaj opeke in priklenili žrtev z verigami na strešne tramove. Nato so oblili celo poslopje od znotraj in od zunaj z golinom in ga zažgali. Nad 2000 oseb je bilo zbranih okrog poslopja in opazovalo prizor. Z divjimi kiki so dajali duška svojemu besnemu veselju, ko so plameni dosegli njih žrtev, in kričanje ni ponehalo, dokler niso videli, da je črnc mrtev. Šele ko je bilo celo poslopje kup žerjavice, se je pričela druhal razhajati. Med njimi je bilo več sto žensk. Kake korake bodo oblasti podvzele proti voditeljem družali, ni znano. Do zdaj niso še nikakih, dasiravno udeleženci pri linčanju nič ne prikrivajo svojega čina.

Slika z otoka Nova Zelandija, katerega je obiskal zadnje dni grozen potres. Na sliki vidimo kipeče vroče vrelce, katere občudujejo kot naravno čudo.

Ženski otok. Kapitan Wilson, ki se je vrnil z dolgega potovanja po Tihem Oceanu, pripoveduje, da je otok Rotuma v Fidžijski skupini menda edino žensko kraljestvo na svetu. Glavar je ženska in samo ženske smejo postati starešine. Na otoku vlada vzoren red. Alkohol je strogo prepovedan in so si morali Wilsonovi mornarji tolažiti željo samo s kokosovim mlekom. Moški na Rotumi nimajo prav za prav nobenega posla in nobene skrbi razven za lastno lepoto, si mažejo usta z rdečilom in si izdelujejo vedno nov nakit iz školjk ali perja. Za kos mila so pohujali mornarjem zvrhan voz kokosovih orehov.

Hladnokrven mož. V praški kliniki profesorja Schlofferja je ležal neki seljak iz Poboranov. Imel je zastrupljene krvi na nogi in bolezen se je znatno poslabšala. da so zdravniki začeli misliti na amputacijo. Hoteli so ga pripraviti na težko operacijo in sam profesor Schloffer je prišel k njegovi postelji ter mu prav previdno sporočil, da mu bodo morali odrezati levo nogo. Profesor je ob enem vprašal, da li naj to sporoče njegovi rodbini. Na vsesplošno začudenje pa je kmet ostal popolnoma ravnodušen in je mirno dejal: »Na, kar mora biti, mora biti. Le režite. Domov pa pišite, naj mi dajo popraviti samo desni škorenj.«

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno, milo iztrebljenje črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez vsake neprilike. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah ter specerijskih trgovinah.

*

Milijonar v džungli.

Dva ameriška odvetnika sta opremila veliko ekspedicijo in jo odpotovanja v južno Ameriko v angleški Honduras. Ekspedicija ima nalogo: Poiskati izginulega posestnika milijonskega premoženja, ki je izginil pred 18 leti

neznano kam, vendar pa je znano, da nikakor ni mrtev.

Gre za gotovega Josipa Martin, ki je zapustil v Memfisu ob Tennes jezeru velikansko premoženje, ki se pomiče po bankah in je znatno naraslo po obrestih.

Premoženje je od strani postavnih dedičev nedotakljivo, dokler ne bo izstavljeno uradno potrdilo, da je milijonar res mrtev.

Zadnje poročilo o izginulem milijonarju izvira iz Londona leta 1913. Tam se je mudil omenjeni, da bi se pogajal z angleško vlado glede neke plantaže v Honduras. Podal se je nato resnično v džunglo, a od tedaj ga ni videl nikdo več. V New-Orleansu so bili prepričani, da je v divjini smrtno ponesrečil. Pred kratkem so dognali, da so ga videli v Quinto Roo, v zelo zakotnem okraju Mehike.

Postal je čudak, ki noče imeti nobenih stikov z belokožci in se rajši podi

po džunglah, nego bi se vozil v avtomobilu po velemestih.

Ako so resnična poročila o njem, ki so zbrana v glavnem mestu Mehike, vzdržuje pobegli milijonar v džungli majhen indijanski harem, kjer vlada v pragozdu kakor kak kralj.

Beli kulturi se je odtujil toliko, da je popolnoma prevzel navade tamošnjih domačinov. Njegovi beli spremljevalci, ki so mu bili sledili v džunglo, so že vsi pomrli.

Ekspedicija bo sedaj poskusila, izslediti milijonarja in ga pregovoriti na povrnitev, ali pa ga pripraviti do odstopa premoženja v korist sorodnikom.

Kak uspeh bo rodilo podjetje, bomo po vrnitvi ekspedicije poročali.

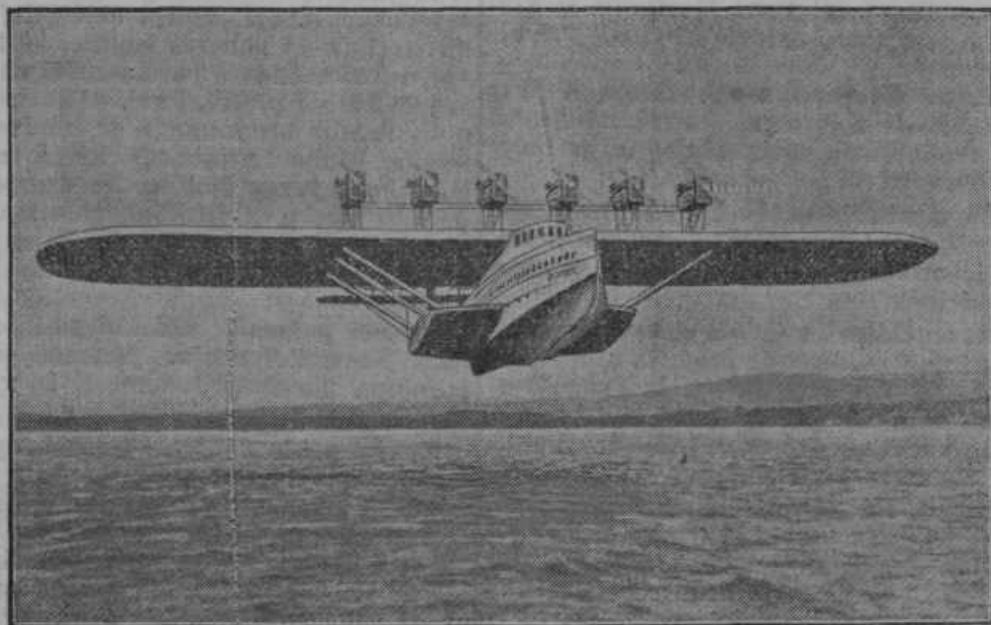
*

G. ban o davku na vprežno živino in o kuluku.

G. ban dr. Drago Marušič je prvo zasedanje banskega sveta zaključil 29. januarja z nagovorom, v katerem je rekel med drugim:

»Dve postavki sta, glede katerih so se slišali ugovori: davek na vprežno živino in kuluk. Predvsem smo hoteli in želeli, da naš mali človek z davkom na vprežno živino ne bode prizadet. S tem davkom bodo prizadeti samo posestniki, ki imajo po dva ali več konj. Ako kdo redi dva konja ali tri vole, mora že biti srednji posestnik, ki mu ne bo tako težko, preboleti onega malenkostnega davka, ki ga bo moral plačati od svoje vprežne živine. To bo prebolel tem lažje, ako ga vzgojimo tako, da se bo zavedal, da ni samo avtomobilist oni, ki mora plačevati za naše ceste ogromne zneske, ampak da mora prispevati za naše ceste vsakdo, ki jih

Največje nemško letalo »Do X« na potu iz Evrope v Ameriko. Dne 31. januarja se je dvignil po požaru popravljeni aeroplan v Lisaboni v zrak in pristal pri poletu v Ameriko na otoku Madeira, kjer zopet popravljajo poškodbe in nedostatke.

izrablja, četudi v manjši meri. Druga stvar je **kuluk**. Danes še ne moremo reči, kakšen bo njegov finačni uspeh. Izjavljam pa, da bomo dajatve za kuluk, v kolikor nam bodo dopuščale finančne možnosti, znižali na minimum (najmanjše). Pogoji za to je, da nam bo država dala dotacije (svote), ki so predvidene v proračunu. Ako bomo te svote dobili, in ako bo naš proračun odobren v obliki, kakor je predložen, potem upam, da se bomo mogli zadovoljiti samo z enodnevnim kulukom. V zakonu samem je predvidena možnost, da se takrat, kadar bodo ceste dobro urejene, kuluk lahko zopet odpravi. Upam, da bodo po tem proračunu pri nas ceste že tako dobro urejene, da že bomo drugo leto lahko zahtevali, da se kuluk odpravi.«

*

Davek na neoženjene osebe.

Z zakonom od 15. 12. 1930, Uradni l. št. 4 z dne 15. 1. 1931, se je upeljal z začetkom dne 1. 1. 1931 novi davek na samce, ki ga bodo plačevali vsi neoženjeni ali pravnomočno ločeni moški in vdovci, ki prebivajo stalno v mestih, trgih in krajih s sedežem sreskih po-glavarstev.

Ta davek znaša od 30 do 35 let starosti 50% od dopolnilnega davka; od 35 do 40 let starosti 40% od dopolnilnega davka; od 40 do 50 let starosti 25% od dopolnilnega davka; od 50 do 60 let starosti 10% od dopolnilnega davka.

Kakor znano, se pobira dopolnilni davek k osnovnemu davku, to je na: zemljarino, zgradarino, pridobnino in rentnino. Dopolnilni davek davek na zemljarino se odmerja še le od katastrof donosa 2000 Din z 2%, pod ta donos ni dopolnilnega davka in torej tudi ne davka na samce. Pri drugih davščinah je vsaki znesek podvržen dopolnilnemu davku. Pri novih hišah, ki so začasno davka proste, odnosno plačujejo le 3%ni davek, je dopolnilni davek izračunati idealno, to se pravi, je podlaga za davek na samce ista, kot da bi hiša ne uživala davčne olajšave. Temu davku je podvržen oni, ki je 1. 1. 1931 dovršil 30. leto in plača višjo stopnjo tedaj, če je ta dan dovršil 35., 40. ali 50. leto, plačilo pa preneha koncem onega leta, ko je dovršil 60. leto ali ko je sklenil zakoniti zakon.

Tega davka so oproščeni duhovniki, ki se ne morejo poročiti, vojaki, inozemci, popolni invalidi in osebe v službenem razmerju, če njih prejemki ne znašajo mesečno več kot 2500 Din.

Davčna oprostitve oseb z 9 ali več otroci.

Zakon na samce vsebuje tudi določbo, da so oni davkoplačevalci, ki so imeli istočasno, ali če imajo 9 ali več živih zakonskih otrok, vseh neposrednih davkov in doklad oproščeni. Neposredni davki so: zemljarina, zgradarina, pridobnina, rentnina, družbeni davek in uslužbenški davek. Če je kdo imel recimo 9 otrok, a mu je 8. otrok umrl pred rojstvom 9. otroka, potem

ne more biti deležen te ugodnosti, ker pravi zakon, da jih je moralo živeti istočasno 9 ali več. Ako bi vdovec s 5 otroci ženil vdovo s 6 otroci, bi te ugodnosti tudi ne mogel biti deležen, kljub temu, da ima skrbeti za 11 otrok, ker nobeden od teh dveh zakoncev ni imel 9 otrok. Nezakonski otroci se tudi ne prištevajo. Pravico do oprostitve davkov mora prijaviti davčni zavezanec pristojni davčni upravi. Tej prošnji je kot dokaz o številu zakonskih otrok priklopiti izveček iz matrik, ki se dobi pri pristojnem župnem uradu. Prošnjo ali prijavo je kolkovati s 5 D.

Družine z devetimi živimi otroci. K zgorajšnjemu članku dodajamo danes lahko še razveseljivo vest, da je finančna oblast razglasila: Družinski listi, ki se izdajajo kot dokazilo, da je družina imela ali še ima devet živih otrok, so kolka prosti, ker imajo take družine po zakonu pravico do davčne oprostitve. Na družinske izkaze pa je treba napisati: »Kolka prosto za davčno oprostitve.« S tem je družinskim očetom in materam prihranjen najmanj izdatok 70 Din. Pač pa je treba za prijavo koleka za 5 Din.

*

Vprašanja in odgovori.

V. V. v G.

Nekaj dedščine bi še moral dobiti. Pisano sicer nimamo, toda obljubljeno.

Odgovor:

Vaše žene sestra ima pravico razpolagati s svojim premoženjem kakor hoče ter seveda tudi pravico prodaje, česar ji ne morete zabraniti. Treba bo torej zlepa kaj dobiti, sicer nim potom ni mogoče.

H. H. v St. A.

Lisica mi je kradla kokoši, pa sem jo vjel. Sedaj najemnik lova zahteva kožo zase. Kdo pa meni povrne škodo?

Odgovor:

Kožo od ujete lisice morate na vsak način izročiti lastniku lova, ker vas bo drugače to-

žil. Vašo škodo si pa pustite ugotoviti in jo naznanite lastniku lova. Če jo boste dokazali, jo bo tudi plačal. V pravdo se spuščati pa ne kaže, ker ne morete dokazati, da vam je ujela lisica vse kure znosila.

K. T. v Ž.

Ena občina ima skozi tožbo kupljeni pešpot že prodani pred 25 leti. Zdaj hoče občina popraviti, posestnik pa ne pusti.

Odgovor:

Ako je pešpot občinska, ne more nikdo zabraniti, če občina isto hoče popraviti. Sicer je pa vaše vprašanje v ostalem nejasno, ker je mogoče, da je bil pešpot nekoč občinski, pa je sedaj prodan. V tem slučaju ima seveda posestnik vso pravico in lahko tudi občini prepove, pot delati na posestvu. Občina pa nasprotno lahko dokaže nujno potrebo pota, pa se dotično posestvo za pot razlasti. Kakor rečeno, je vprašanje nejasno.

I. R. v Š.

Iz Čehoslovaške bi rad naročil zdravila. Koliko znaša carina?

Odgovor:

Carina in nje visokost je odvisna od naročila. V tem slučaju je visokost odvisna od tega, kaj bi naročili. Zakaj pa zdravil tukaj ne kupujete? Ako dobite malo količino, pride kot vzorec brez carine.

Ko. K. v Sv. O.

Na vrtu imam polno bramorjev, vako jih naj preženem?

Odgovor:

Bramorje odpravite le s pridno roko. Treba je vrt globoko prekopati, najdene bramorje pobiti, poiskati gnezda in uničiti jajca in ličinke. V spomladi napravite globoke jame in jih deloma napolnite proti večeru s toplim konjskim gnojem. V poletnem času pa v skopane jame položite lonce, v katere dajte vabo — par črvov. V obeh slučajih je treba bramorje zjutraj zgodaj pobiti, da ne uidejo. Bramorji namreč ljubijo gorkoto in bodo zlezli v gnoj, ker so pa tudi požrešni, bodo iskali črve v loncih. Strupi pa niso priporočljivi, ker je to dvorezno sredstvo. Uspeh boste imeli pa le takrat, če bodo tudi vaši sosedi bramorje preganjali.

Upor proti angleški oblasti v Burmi v Indiji. Slika nam kaže angleško kolonijalno infanterijo, ki čaka v avtomobilu na povelje za napad.